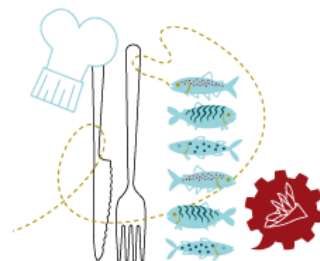

Vår saksbehandler: Benedicte Helgesen Bergseng

Vår dato:
22.06.2015
Vårreferanse
:
2015/32

Deres dato:

Deres
referanse:

Restaurant- og matfag

Referat fra rådsmøte nr. 3 2015

Dato: 27.05.15

Tid: 09:00 – 14:00

Sted: NHO

Tilstede:	Fra arbeidsgiversiden:	Fra arbeidstakersiden:
	Espen Lynghaug (NHO Mat og Landbruk)	Merete Helland (NNN)
	Gunnar Bakke (NHO Mat og Drikke)	Arild Løvaas (YS, Delta)
	John Magne Larsen (KS)	Frank Schistad (Fellesforbundet)
	Einar Øverås (vara, NHO Reiseliv)	Bjørn Johansen (NNN)
	Skolesiden/utdanningsmyndigheter:	Elevorganisasjonen:
	Erna Hamrum (Skolenes landsforbund)	-
	Kristin Bergundhaugen (KS)	Utdanningsdirektoratet:
	Helga Hjeltnes (vara, Utdanningsforbundet)	Benedicte Bergseng (rådssekretær)
Forfall:	Eddy Kjær (vara tilstede, NHO Reiseliv)	
	Margareth Skogstad (vara tilstede, Utdanningsforbundet)	
	Chris Dani Nenningsland (EO)	
	Geir Rune Larsen (vara ikke tilstede, Utdanningsforbundet)	

Dagsorden:

- 18.3.2015 Godkjenning av innkalling og dagsorden
- 19.3.2015 Godkjenning av referat fra rådsmøte nr. 2/2015
- 20.3.2015 Høring
- 21.3.2015 Gjennomgang tilbudsstrukturen og utviklingsredegjørelse
- 22.3.2015 Læreplanendring om HMS og bransjekunnskap
- 23.3.2015 Oppdrag til de faglige rådene - bestemmelser om fagprøve
- 24.3.2015 Deltakelse på konferanser høsten 2014
- 25.3.2015 Orienteringssaker
- 26.3.2015 Eventuelt

18.3.2015 Godkjenning av innkalling og dagsorden

Vedtak:

Godkjennes

19.3.2015 Godkjenning av referat fra rådsmøte nr. 2/2015

Vedtak:

Godkjennes

20.3.2015 Høring

Høring – avvikling av matematikkfaget 2T i videregående opplæring

Utdanningsdirektoratet har sendt på høring forslag om å fjerne matematikk 2T fra matematikktilbudet på studieforberevende utdanningsprogram. Begrunnelsen for å fjerne matematikk 2T fra fagtilbudet, er at det har vært en sterk nedgang i elevtallet. Direktoratet foreslår at avviklingen trer i kraft fra 1.8.2016.

Rådet ønsker ikke å avgi høringsuttalelse i saken.

Vedtak:

Rådet avgir ikke høringsuttalelse.

Høring – forslag om endring i lov om offentlige anskaffelser

Kunnskapsdepartementet har sendt på høring forslag om endring i lov om offentlige anskaffelser og tilhørende forskrifter som ledd i gjennomføring av tre nye anskaffelsesdirektiver. Sekretariatet gjør oppmerksom på at høringen omhandler forslag til lærlingklausul. I høringsnotat 2 punkt 2.6.3 foreslår departementet å videreføre bestemmelsen om lærlingklausul men i en endret form. Det vises videre til omtale av dette i høringsnotat 1 til anskaffelsesloven punkt 3.5.

Leder og nestleder innleder om saken. Hensikten med endringer er å skaffe flere læreplasser, og rådet er enig i å støtte opp om de foreslåtte endringene som omhandler lærlingeklausul i høringen.

Vedtak:

Rådet avgir en høringsuttalelse der vi støtter opp om de foreslåtte endringene.

21.3.2015 Gjennomgang av tilbudsstrukturen og utviklingsredegjørelse

Rådet delte saken i tre. Først diskuterte rådet oppstartskonferansen 26. mai, så problemstillinger for videre forskning og tilslutt oppsummering av arbeidet i rådets to arbeidsgrupper.

1. Startkonferansen 26. mai

Rådet oppsummerer oppstartskonferansen for gjennomgang av tilbudsstrukturen 26. mai, der mange av rådsmedlemmene deltok. Første del besto av ulike innledninger. Andre del var en workshop med NIFU om deler av rapporten «Yrkesutdanninger med svak forankring i arbeidslivet» som handlet om utdanningsprogrammet for restaurant- og matfag.

Rådet diskuterte de ulike innleggene på konferansen. Budskapet fra kunnskapsministeren var i stor grad at fag- og yrkesopplæringen ikke bare handler om gjennomstrømming og frafall, men også hvordan sikre høyt kompetente fagarbeidere.

I rapporten til NIFU blir matindustrien koblet til servicefagene og helsefagene. Dette er bransjer som ikke rekrutterer via fagopplæringen, og som derfor må vurderes. Rådet diskuterte at det nå er en forventning om at det skal skje endringer i tilbudsstrukturen, og rådet vil måtte vurdere å tenke drastisk om egne fag.

Rådet diskuterer utfordringene innen utdanningsprogrammet. Samfunnsutviklingen har gått i fra utdanningstilbudet. Norske ungdom tar ikke jobbene som bransjen tilbyr, og dette er i hovedsak problemet. Bruk av utenlandsk arbeidskraft påvirker også arbeidslivet. Elevene velger seg bort fra restaurant- og matfag, og flere skoletilbud på Vg1 og Vg2 legges ned flere plasser i landet. Videre ser rådet at ungdom som ikke er forberedt, kommer inn i opplæringsløpet når de er voksne. Er opplæringen godt nok tilpasset voksne uten formell kompetanse? Elevene har rett på videregående opplæring i fem år, og gjennomføring måles derfor etter fem år. Fokuset på gjennomføring bør være på ti år, heller enn fem.

Rådet står ovenfor en sammensatt problemstilling. Elevene som går på skolen mister motivasjon for å ta fagbrev både i skole og i bedrift. Kokk- og servitørfagene har klart seg relativt bra, mens Vg2 matfag sliter. Sammenslåingen av Vg2 matfag etter Kunnskapsløftet har ikke fungert. Skal rådet splitte opp faget selv om søkingen er lav? Rådet påpeker at dette ikke er nye problemstillinger. Anerkjennelsen i faget kommer ikke av seg selv, og for kokkfaget var det et systematisk arbeid mellom opplæringskontor, fylkeskommune og skole for å heve status. Her er opplysning og rådgivning til elevene viktig. Bedriftene må samtidig forplikte seg til å ta inn lærlinger, og følge opp det de lover. Samtidig må skolene og bedriftene bruke fleksibiliteten i systemet. Enkelte i rådet har gode erfaringer med å tilby to fagbrev på tre år, der elever fra kokk- og servitørfag også ta tar et fagbrev som hører hjemme i Vg2 matfag.

Rådet mener workshopen med Asgeir Skålholt var interessant, og ønsker å invitere han inn til rådsmøte nr. 3 i september for å videre diskutere utfordringene i utdanningsprogrammet.

2. Problemstillinger for dybdestudier innen utdanningsprogrammet

Rådssekretær innleder om NIFU/FAFOs del 2 av forskningsleveransen, der de skal gjøre dybdeanalyser i problemstillinger der det er behov for mer kunnskap. Det faglige rådet oppfordres til å bistå med å identifisere tema for videre forskning. Rådet diskuterer saken, og mener det er behov for mer kunnskap om følgende tema:

- Kartlegge utfordringer innen utdanningsprogrammet knyttet til rekruttering

Hva er årsaken til nedgangen de siste årene? Søkertallet til utdanningsprogrammet har falt drastisk de siste 15 årene. Samtidig som vi ser at bransjen har et stort behov for faglært arbeidskraft, viser statistikken at en stor andel elever innen utdanningsprogrammet ikke får lærekontrakter. Hvem er elevene som ikke får lære plass?

- Kartlegge kompetansebehovet i bransjene
  - Næringslivet ønsker mer faglært arbeidskraft, men hvilke fag har næringene behov for?
  - Matindustrien har gjennom flere bransjeundersøkelser, for eksempel FEED-prosjektet, tilbakemeldt et behov for teknisk kompetanse. Hva innebærer dette behovet? I hvilket omfang og hvilken type kompetanse har næringen behov for? Det er forskjeller i kompetansebehovet mellom den høyteknologiske matindustrien og de mer nisjeorienterte håndverksbedriftene, men på hvilken måte?
  - Bransjen tilbyr i liten grad lære plasser og ansetter i stor grad ufaglært arbeidskraft. I hvilken dimensjon har bransjen behov for faglært arbeidskraft?

- Elevenes motivasjon

Innen utdanningsprogrammet mister elevene mister motivasjon i løpet av Vg2. Samtidig er restaurant- og matfag det utdanningsprogrammet med høyest andel frafall. Elevene som starter på Vg1 restaurant- og matfag har i snitt et av de laveste antallet grunnskolepoeng, og dermed har disse elevene dårligere forutsetninger for å fullføre et fullt utdanningsløp på det videregående nivå med lavest andel grunnskolepoeng. Det er behov for videre undersøkelser for å forstå årsakene til frafall og lav motivasjon blant elevene innen utdanningsprogrammet.

Rådssekretær lager en oppsummering og sender den til rådet for godkjenning.

3. Status for arbeidet i rådets to arbeidsgrupper.

Espen Lynghaug går igjennom status for arbeidet med arbeidsgruppen Vg2 matfag. Gruppen har ikke hatt møter etter at de fikk nytt mandat. Det siste gruppa vurderte var om en skulle dele Vg2 matfag i en håndverksdel og en industridel. Arbeidsgruppa har tidligere også diskutert en ny inndeling av produksjonsteknikerfaget, der 70 prosent er felles og 30 % knytter seg til bransjer.

Arbeidsgruppa vil diskutere saken nærmere med Faglig råd for TIP og forsøke å få til et samarbeid.

Arild Løvaas går igjennom status for arbeidet med arbeidsgruppen Vg2 kokk og servitørfag. Arbeidsgruppen har gått igjennom spørsmålene fra Utdanningsdirektoratet, og vil jobbe videre med å besvare disse. Utfordringene for disse fagene knytter seg særlig til synkende rekruttering. Gruppen har diskutert behovet for spesialisering i fagene på fagskolenivå. Gruppen har konkludert med at kokkfaget har en sterk tilknytning til arbeidslivet. Servitørfaget er blitt et lite fag, og er en utfordring i Vg2 kokk- og servitørfag. Videre er institusjonskokken relativt lik kokken, men forskjellen mellom fagene knytter seg til ernæring og spesialkost. Rådet diskuterer denne problemstillingen videre. Er det hensiktsmessig å slå sammen kokkfaget og institusjonskokkfaget og lage en ny læreplan som inkluderer kompetansemål om ernæring og spesialkost? Det er i dag en profesjonskamp mellom kokkfaget og institusjonskokkfaget. Kokken har liten kunnskap om ernæring og spesialkost, og rådet mener dette er kunnskap som blir viktig i alle fag i utdanningsprogrammet. Rådet ber arbeidsgruppa ta med seg denne diskusjonen i sitt videre arbeid.

Vedtak:

Rådet tar sakene om oppstartsmøte og status i rådets arbeidsgrupper til orientering. Rådet vil invitere NIFU, ved Asgeir Skålholt til neste rådsmøte. Rådet sender inn innspill på problemstillinger og tema for videre forskning til Utdanningsdirektoratet.

22.3.2015 Læreplanendring om HMS og bransjekunnskap

Rådets arbeidsutvalg har utviklet et nytt forslag til søknad om læreplanendring. Rådet har ingen merknader til endringene. Rådet diskuterer videre om saken bør sendes inn til Utdanningsdirektoratet nå, eller om vi skal avvente mulige endringer i læreplanen som kan følge av gjennomgangen av tilbudsstrukturen. Rådet er enig i å sende inn læreplansøknaden nå. Hensikten med denne endringen er å samordne ett av hovedområde mellom alle lærefag. Mulige andre læreplanendringer vil trolig gjelde enkeltfag. Rådet vil likevel oppfordre Utdanningsdirektoratet om å samordne høringsarbeidet og implementeringen av nye læreplaner med eventuelle større endringer som kan komme i løpet av det neste året.

Vedtak:

Rådet sender inn foreliggende søknad om læreplanendring til Utdanningsdirektoratet.

23.3.2015 Oppdrag til de faglige rådene - bestemmelser om fagprøve

Leder og nestleder innleder om saken. Utdanningsdirektoratet viser til informasjon på fellesmøtet mellom SRY og faglige råd 26.3.2015 om direktoratets arbeid med gjennomgang av bestemmelsene om fagprøven, svenneprøven og kompetanseprøven. På møtet ble det varslet et oppdrag til de faglige rådene om å gi innspill på hvilke utfordringer rådene ser i forskrift til opplæringsloven §3-48 til §3-68.

Rådet diskuterte først problemstillinger knyttet til dispensasjon for lærlinger som har strøket to ganger til fagprøve. Bakgrunn for saken er en henvendelse fra Lærlingkompaniet i Oslo. Rådet ønsker ikke å gå videre med denne saken fordi regelverket virker å være hensiktsmessig. Det er viktigere å ivareta kvaliteten på fagarbeiderne enn å la flest mulig lærlinger bestå fagprøven.

Videre diskuterer rådet antall dager brukt på å gjennomføre fag- og svenneprøve. Dette er en problemstilling som rådet har diskutert tidligere. Antall dager på fagprøven er regulert gjennom læreplanene. Rådet vil derfor ikke spille inn denne problemstillingen i denne omgang, men vil heller vurdere problemstillingen nærmere ved et annet møte.

Det faglige rådet har erfaring med at det i for stor grad er lokale variasjoner i gjennomføringen av fag- og svenneprøver mellom fylkene innen utdanningsprogrammet. Det er viktig at regelverket ikke kan tolkes på for mange ulike måter mellom fylkene og innad i fylkene mellom prøvenemnder. Utfordringene for gjennomføringen av fag- og svenneprøver ligger ikke først og fremst i forskrift til opplæringsloven. Rådet mener det kan være behov for en veiledning om hvordan fag- og svenneprøver bør gjennomføres innen utdanningsprogrammet for restaurant- og matfag, og ber Utdanningsdirektoratet vurdere saken.

Vedtak:

Rådet besvarer oppdraget i henhold til diskusjon ovenfor.

24.3.2015 Deltakelse på konferanser høsten 2015

Det faglige rådet er invitert på flere konferanser og møter høsten 2015, og rådet blir enig om at følgende rådsmedlemmer vil representere rådet på disse samlingene:

- SAMLING 2: MAARUD GÅRD 26.-27.AUGUST

Bjørn Johansen, Espen Lynghaug og Arild Løvaas deltar.

- ARENA FOR KVALITET, BERGEN, 24.-25 NOVEMBER

Erna Hamrum, Arild Løvaas og Espen Lynghaug deltar.

Vedtak:

Rådet deltar på Maarud gård og Arena for kvalitet med tre representanter.

25.3.2015 Orienteringsaker

- Orientering fra Udir
- o **Resultater fra Lærlingundersøkelsen er for første gang publisert i Skoleporten.**

Utdanningsdirektoratet har publisert resultatene fra Lærlingundersøkelsen i Skoleporten.

Rådssekretær viser rådet hvordan rådet kan finne fram:

<https://skoleporten.udir.no/personlig/ArtikkelVisning.aspx?ArtikkelId=119>

- o **Indikatorer om gjennomføring av læretid og sysselsetting av fagarbeidere**

Utdanningsdirektoratet har publisert to nye indikatorer om fag- og yrkesopplæring, gjennomføring av læretiden og sysselsetting av fagarbeidere. Gjennomføring av læretiden viser gjennomføringen for de som begynner i lære fordelt på årskull. [Gjennomføring av læretiden finner du her.](#) Sysselsetting av fagutdannede viser andel av nyutdannede fagarbeidere som er hhv i arbeid, i utdanning eller utenfor arbeid og utdanning. Disse indikatorene er også fordelt på årskull. [Sysselsetting av fagutdannede finner du her.](#) Ovennevnte indikatorer kan være til god hjelp for de faglige rådene i arbeidet med årets utviklingsredegjørelse.

- Deltakelse på møter og konferanser

Nestleder orienterer fra fellesmøtet 26.03.15.

Leder og nestleder orienterer om møte mellom faglige råd og Utdanningsdirektoratet 18. mai om avgjørende innflytelse på Vg3 læreplaner. Foreløpig er det kun Faglig råd for restaurant- og matfag som har en klar søknad. På møtet ble det diskutert om det er hensiktsmessig å utvide forsøksperioden.

- Flytskjema (vedlagt)

Rådet gjennomgår flytskjema. Rådet tilbakemelder at de ønsker at endringer markeres i gult. Slik er det lettere å få oversikt over hva som har skjedd siden sist.

Forslag til vedtak:

Rådet tar sakene til orientering.

26.3.2015 Eventuelt**Høring – gitarmakerfaget som nytt lærefag**

Utdanningsdirektoratet har sendt forslag om gitarmakerfaget som nytt lærefag i videregående opplæring på høring. Lærefaget skal ligge innunder utdanningsprogrammet design og håndverk.

Rådet ønsker ikke å uttale seg i denne saken.

Vedtak:

Rådet avgir ikke høringsuttalelse

Godkjenning av praksis for praksiskandidater

Utdanningsdirektoratet har sendt sak om godkjenning av praksis for praksiskandidater til rådene for uttalelse. Rådet fikk ettersendt saken, og fristen er kort. Rådet diskuterer saken kort, men har ikke mulighet til å realitetsbehandle saken på så kort varsel. AU vil be om en utsettelse til neste rådsmøte. Hvis dette ikke går, gir rådet AU fullmakt til å besvare henvendelsen på vegne av rådet.

Vedtak:

Rådet vil forsøke å få utsatt frist i denne saken.

Nedlegging av restaurant- og matfag på Goddalen videregående skole i Rogaland.

John Magne Larsen orienterer om saken. Fylkespolitikere i Rogaland vil legge ned restaurant- og matfag på Goddalen videregående skole fra høsten, og flytte klassene til Time videregående skole og Jåttå Videregående skole. Saken skal behandles i fylkestinget 10.-11. juni. Larsen oppfordrer bransjeorganisasjonene til å kontakte fylkespolitikerne i Rogaland for å få stoppet nedleggelsen.

Vedtak:

Rådet tar saken til orientering.